

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Mf.V.30.049/2024/4.

Felperes: felperes 1

cím 2

Felperes képviselője: Dr. Lehőcz József ügyvéd

cím 24

Alperes: Alperes1

cím 1

Alperes képviselője: Hajdú Ügyvédi Iroda

(képviselő: képviselő 4 irodagondnok; cím 21

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Tatabányai Törvényszék, ügy sorszáma

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

Felperes, 38.

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 150.000 (Egyszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 600.000 (Hatszázezer) forint feljegyzett eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] A másodfokú bíróság által is irányadónak tekintett tényállás szerint a felperes 2018. március 1. napjától 2018. április 2. napjáig állt munkaviszonyban a vendéglátóegységet üzemeltető alperessel.

[2] A pultos munkakörben dolgozó felperes a tevékenységét a 3,8 méter hosszú külső pult és az attól 1,38 méterre lévő belső pult közötti kis területen végezte. Az alperes értékelése szerint a két pult közötti munkaterület munkavédelmi szempontból kockázatot nem hordoz. A felperes részére tartott munkavédelmi oktatás arra terjedt ki, hogy a munkavállalók figyeljenek egymásra, a munkájukat balesetmentesen végezzék.

[3] A felperes 2018. március 24. napján munkavégzés közben balesetet szenvedett. Ennek tényét a munkabaleseti naplóban rögzítették.

[4] A balesetet közvetlenül megelőzően a felperes munkatársa (tanú4 a belső pult felé fordulva, a pult előtt állt, míg a felperes háttal, tőle jobbra a külső pult mellett helyezkedett el. A felperes két-három kehellyel a kezében a külső pult azon végéhez indult, ahonnan a pincérek az italokat felszolgálják, és amely terület a felperes munkatársától balra, a felperestől pedig jobbra helyezkedett el. A felperes éppen mozgásba lendült, amikor a munkatársa az ugyanazon irányába indulás szándékával a saját ergonómiai területén a bal lábával 90 fokos korrekciós lépést tett. A felperes ekkor a munkatársa bal lábában megbotlott, elesett, majd kb. 2-2,5 méter távolságra érkezett a talajra. Az ütközés pillanatáig a felperes legalább két és fél lépést tett meg, amellyel azt a haladási sebességet érte el, amelynél az esés történt.

[5] A baleset elsődleges oka a felperes figyelmetlen közlekedése volt azáltal, hogy az elindulása előtt nem győződött meg a neki háttal álló munkatársa helyzetéről, és az elindulását követően a saját ergonómiai területéről áttért a munkatársa ergonómiai területére. A baleset közvetett oka pedig az volt, hogy az alperes intézkedési (oktatási, betanítási) kötelezettségét elmulasztotta. A baleset bekövetkeztéért a felperest 95%-ban, az alperest 5%-ban terheli felelősség.

[6] A megbotlás következtében a felperes ráesett az összetört üvegdarabokra, amelyek a jobb kezén vágásokat ejtettek. A felperes 10-14 nap alatt spontán gyógyuló bőrsérülést szenvedett el, ín- vagy idegsérülés nem következett be. A bőrsérülésből eredően anatómiai okokra visszavezethető későbbi egészségkárosodás nem lépett fel, jelenleg a kézfunkciók teljes egészében megtartottak, nála korlátozottság nem áll fenn.

[7] A felperesnél atípusos komplex regionális fájdalomszindróma (CRPS) jelentkezett, amelynek elindító tényezője a munkahelyi balesetből származó bőrsérülés volt. Ugyanakkor megállapítható, hogy a felperest a személyiségszerkezete sérülékenyebbé teszi, érzékenyebb a fájdalomra; a lelkiállapota és a megküzdőképességének gyengesége hajlamosítja arra, hogy nála CRPS megjelenjen. A felperes személyisége szenzitív, gondolkodását és érzelmi életét tekintve a koránál éretlenebb, gyengébb megküzdési mechanizmusokkal és az átlagosnál gyengébb problémamegoldó készséggel rendelkezik. Pszichés háttérként felmerül a fantomfájdalom, a betegségelőny lehetősége.

[8] A felperesnél az első tünetek jelentkezésétől 2019. augusztus 8-ig, az utolsó kezelésig (azaz a gyógytartam alatt) 10%-os mértékű baleseti eredetű össz-szervezeti egészségkárosodás (12-13%-os mértékű munkaképességcsökkenés) volt megállapítható, amely teljes egészében a CRPS-en alapul.

[9] A gyógytartam ideje alatt a felperes a két kézzel végzendő, a nagyobb erő kifejtését, a csukló igénybe vételét vagy finommanipulációt igénylő tevékenységet nem tudott ellátni. A fájdalom és az ebből eredő mozgásbeszűkülés miatt a munkavégzésben, a háztartási munkák ellátásában, a szabadidős és a mindennapi élettevékenységekben (tisztálkodás, öltözködés stb.) is akadályozott volt.

[10] Az alperesnél megszűnt munkaviszonyát követően a felperes más munkáltatóknál helyezkedett el, azonban 2019. február 9-től április 30-ig nem állt munkaviszonyban. Ez alatt jövedelemmel nem rendelkezett, így 431.368 forint keresetvesztése keletkezett. 2019. május 3-tól üzletvezetőként helyezkedett el a cégnél.

[11] A felperes – pontosított kereseti kérelmében – az alperes kötelezését kérte 15.000.000 forint sérelemdíj, valamint 2018. december 1. napjától kezdődően havi 25.000 forint háztartási járadék, továbbá 431.368 forint keresetvesztés megfizetésére. Perköltségre igényt tartott.

[12] A felperes arra hivatkozott, hogy a baleset bekövetkezte neki nem felróható, ugyanis a járólapon megcsúszva megbotlott a munkatársa bal lábában, aki figyelmetlenül végezte a munkáját. Állította, hogy a kézsérülése miatt a háztartási munkákat nem tudta, és jelenleg sem tudja maradéktalanul ellátni, ezért az élettársa és az édesanyja segítségére szorul. A háztartási járadék összegszerűségét – napi három óra háztartási munka, 30 nap és 590 forintos óradíj szorzataként – havi 53.100 forintból kiindulva határozta meg havi 25.000 forintban.

[13] A felperes 2019. február 9. és április 30. közötti időszakra eső keresetvesztés megtérítésére is igényt tartott, ugyanis ezalatt az egészségi állapota miatt nem tudott elhelyezkedni. A sérelemdíj iránti igényét arra alapította, hogy a munkabaleset következtében az egészséghez, testi épséghez fűződő személyiségi joga sérült, mivel – a többszöri műtét ellenére – a jobb kezével fogni, munkát végezni nem tud, a kézfájdalma az élet minden területén korlátozza őt, a hegek pedig esztétikai hátrányt jelentenek számára. Mindennek

következtében alvási nehézségekkel küzd, rosszkedvű és gondterhelt, azaz pszichés hátrányokat is el kell szenvednie.

Utalt arra, hogy a kézsérülése miatt eredeti fodrász szakmájában sem tud tevékenykedni. A 2008-ban és 2011-ben született gyermekei nevelése is nehézségekbe ütközik.

[14] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Állította, hogy a munkaterület tiszta és megfelelő állapotú volt. A felperes a munkatársa lábában botlott el, így a baleset a felperes figyelmetlen, ezért felróható magatartásával függ össze. A baleset bekövetkeztekor a munkatárs statikus helyzetben, a felperesnek háttal állt, ezért a már mozgásban lévő felperesnek kellett volna felmérnie, hogy az elhaladása biztosított-e. Az alperes álláspontja szerint a felperes bőrsérülése és a jelenlegi egészségi állapota között nincs okozati összefüggés.

[15] Az alperes hivatkozott arra is, hogy a bekövetkezett balesetből nem volt előre látható, hogy a felperesnek ilyen súlyú egészségi problémája alakul ki.

[16] Az alperes a háztartási járadékigény elutasítását kérte, vitatta, hogy a felperes háztartási kisegítőre szorul. Kifogásolta, hogy a felperes nem igazolta, hogy a háztartási kisegítőt ellenszolgáltatás fejében alkalmazza.

[17] Az alperes a felperes egészségi állapota és a baleset közti okozati összefüggés bizonyítottsága esetén a keresetveszteség összegszerűségét nem vitatta.

[18] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 21.568 forint keresetveszteséget, valamint 2018. március 26. és 2019. augusztus 8. közötti időszakra 20.625 forint lejárt háztartási járadékot, továbbá 800.000 forint sérelemdíjat. Ezt meghaladóan a kereseti kérelmet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 971.200 forint elsőfokú perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az állam javára 60 napon belül 567.601 forint elsőfokú eljárási illetéket, valamint – a törvényszék gazdasági hivatala felhívásában megjelölt módon – 104.438 forint állam által előlegezett költséget.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy 980.425 forint elsőfokú eljárási illeték és 1.984.321 forint állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

[19] Az elsőfokú bíróság – a jogalap tekintetében – a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (1) bekezdése, (2) b) pontja, valamint az Mt. 167. § (1)-(2) bekezdései alapján vizsgálta az alperes munkáltató által hivatkozott mentesülési okok megvalósulását, ennek körében a baleseti mechanizmus folyamatát.

[20] Az elsőfokú bíróság az igazságügyi munkavédelmi szakértő szakvéleménye, valamint – a felperes indítványára – két alkalommal történő személyes meghallgatása alapján

megállapította, hogy a baleset bekövetkezésének közvetlen (elsődleges) oka az volt, hogy a felperes a külső és belső pult közötti területen nem kellő körültekintéssel közlekedett, és elindulását követően úgy tért át a munkatársa ergonómiai területére, hogy az elindulást megelőzően nem győződött meg a neki háttal álló, statikus helyzetben lévő kollégája helyzetéről és a padlózat állapotáról, azaz nem győződött meg arról, hogy elhaladása biztosított-e. A felperesnek úgy kellett volna elindulni, hogy sem magára, sem munkatársára vonatkozóan a közlekedés ne okozzon veszélyhelyzetet. A felperes – a fenti magatartásával – megsértette a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 60. § (1) bekezdését, amely szerint a munkavállaló a munkavégzés során köteles a munkatársaival együttműködni, és munkáját úgy végezni, hogy az saját vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse.

[21] Az elsőfokú bíróság – a munkavédelmi szakértői álláspont alapján – akként foglalt állást, hogy a baleset nem következhetett be a felperes által állított olyan módon, hogy a felperes és munkatársa közvetlenül egymás mögött álltak. Ez esetben ugyanis – egyszerre elfordulva – a két munkavállaló teste ütközött volna, és nem a lábban történő elbotlás következett volna be. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a felperes a botlás helyétől hozzávetőleg 2-2,5 méterre ért földet, ami arra utal, hogy a megbotlás nagyobb sebességnél, legalább 2,5 lépés megtételét követően történt. A pontosított és ennek alapján már aggálytalan szakvélemény, valamint a felperes és a munkatársa nyilatkozatai alapján megállapítható, hogy a megbotlás a felperes munkatársának ergonómiai területén történt.

[22] A perben nem volt vitatott, hogy a külső és belső pult közötti munkaterület a két munkavállaló között nem volt felosztva. A felperes és a munkatársa egyezően adták elő, hogy a balesetet közvetlenül megelőzően a munkatárs a belső pultnál, háttal, statikus helyzetben állt. Ebből következően még az általa megkezdett forduló mozdulat esetén is a pult mellett 40 cm-en belül állt, azaz mozgását, elfordulását a saját ergonómiai területén belül végezte. A felperes a munkatársa földön támaszkodó/emelkedő/forduló bal lábában botlott meg, ilyen módon a baleset kétségtelenül a munkatárs ergonómiai területén következett be.

[23] A bíróság – a munkatárs tanúvallomása és a 2019. április 30-i vizsgálati jegyzőkönyv alapján – azt állapította meg, hogy a baleset bekövetkeztekor az indulni szándékozó munkatárs a fordulást megkezdte, azonban a lábtartása nem valósított meg szabályszerű magatartást, a munkatárs ugyanis háttal a felperesnek, statikus helyzetben, a saját ergonómiai területén belül helyezkedett el úgy, hogy forduló lábtartása mellett is elegendő közlekedési út állt rendelkezésre a felperes biztonságos elhaladásához. A munkatárs testhelyzetének azért volt jelentősége, mert a munkavállalók tájékozódási kötelezettsége a fordulási/haladási irányban áll fenn: a munkavédelmi szakértői vélemény alapján tehát megállapítható, hogy a hátulról érkező, dinamikus mozgásban lévő személy (felperes) felelőssége az, hogy ellenőrizze, hogy az adott útvonalon haladva a közlekedése biztonságos legyen. Az álló helyzetben lévő munkatárs ellenőrzési kötelezettsége a saját ergonómiai területén csak abban az irányában állt fenn, amerre elfordult, azaz amerre indulni szándékozott, amely irány a felperes haladási irányával egyezett.

[24] A balesetet kizárólag a felperes tudta volna elhárítani, ha kellő körültekintést tanúsít, és az elindulását megelőzően az általa használt munkaterületen felméri munkatársa helyzetét, és ahhoz képest a biztonságos elhaladás lehetőségét. Az elsőfokú bíróság a szakvélemény alapján akként foglalt állást, hogy az alperes terhére munkavédelmi

szabályszegés vagy mulasztás – a baleset közvetlen okaként – nem határozható meg. A felperes munkavégzési területe, azaz a külső és belső pult közti eladótér a biztonságos munkavégzéshez két személy részére megfelelő nagyságú volt, a 30/1995. (VII.25.) IKM rendelet mellékletének 3.5.2.1. pontjában írtaknak megfelelt. A padlózat esetleges hibáját, szennyeződését a peradatok nem támasztották alá.

[25] A szakvélemény kitért arra, hogy nincs jogszabályi előírás a munkavállalók közlekedésének szabályozására a két pult közötti kis területre vonatkozóan. Enélkül is irányadó azonban az Mvt. azon rendelkezése, hogy a munkáltató kötelessége az egészséges és biztonságos munkatér biztosítása. Ennek értelmében pedig elvárható volt az alperestől, hogy a két pult közötti szűk területen, ahol a munkavállalók folyamatosan mozogva egymás útját keresztezik – az egészséges és biztonságos munkatér megvalósítása érdekében – megfelelően szabályozza az elindulás, az elsőbbség és a figyelés rendjét és arról a munkavállalókat tájékoztassa (Mvt. 55. § (1) a) pontja).

[26] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperes által adott azon figyelmeztetés, hogy a munkavállalók a munkavégzés során figyeljenek egymásra, illetve munkájukat balesetmentesen végezzék, olyan általános jellegű figyelmeztetés, amely az elindulás és a figyelés rendjére vonatkozó szabályozás kritériumának nem felel meg.

[27] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a fenti szabályozási/intézkedési kötelezettségének elmulasztásával közrehatott a felperes balesetének bekövetkeztében, ezért az alperes az Mt. 166. § (2) b) pontja alapján a kárfelelősség alól nem mentesülhet, mert a kárt nem kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta. A kifejtettek szerint azonban a baleset elsődleges (közvetlen) oka a felperes figyelmen kívül hagyása volt azáltal, hogy az elindulásakor úgy tért át a munkatársa ergonómiai területére, hogy nem győződött meg arról, hogy elhaladása biztosított-e. Az elsőfokú bíróság a felperes vétkes, gondatlan magatartása, mint közvetlen ok miatt bekövetkezett balesetért – az Mt. 167. § (2) bekezdése figyelembevételével – a felperes felelősségét 95%-ban, míg a balesetben közvetetten közreható alperes felelősségét 5%-ban állapította meg.

[28] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a felperes hivatkozása hiányában a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (1) és (2) bekezdései értelmében nem vizsgálta azt a körülményt, hogy az anyagmozgatás körében szakképzettséggel nem rendelkező felperest az alperesnek e körben oktatnia kellett volna. Ezért az alperes utólagos bizonyítási indítványaként előterjesztett munkavédelmi oktatási iratanyag csatolása iránti indítványt elutasította. A bíróság kitért arra, hogy a kirendelt igazságügyi munkavédelmi szakértő a tárgyaláson történt meghallgatásai során a szakvéleményét pontosította, megmagyarázta és kiegészítette, ezért az aggályosnak nem tekinthető, a bíróság azt ítélezése alapjául elfogadta. Erre tekintettel az új munkavédelmi szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványt elutasította.

[29] A felperes a sérelemdíj, a keresetveszteség és a háztartási járadék iránti igényét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) bekezdése, 43. § a) pontja, 2:52. § (1)-(3) bekezdései alapján az egészséghez, testi épséghez fűződő személyiségi jogának sérelmére és a Ptk. 6:522.§ (1) és (2) bekezdéseire alapította. Az elsőfokú bíróság a felperes egészségügyi státuszának vizsgálatára a perben orvosszakértői

bizonyítást rendelt el. Az elsőként beszerzett, szakértő 2 orvossal szakvéleményét az elsőfokú bíróság mellőzte. A kiegészített szakvéleményt ugyanis egyik fél sem fogadta el, és új szakértő kirendelését indítványozták; továbbá a perben megítélendő orvossal szakértői probléma, azaz a CPRS diagnosztizálása több szakterületet érintő, komplex kérdés, amelynek megítélésére az orvossal szakértő – általa sem vitatottan – önmagában nem rendelkezett kompetenciával.

[30] Az ezt követően beszerzett, egyesített orvos-, kézsebész- és pszichológus szakértői véleményt az eljáró szakértők – a felperes indítványára – a tárgyaláson tett személyes meghallgatásuk során pontosították és kiegészítették. Az aggálytalan egyesített szakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság a felperes egészségi állapotával összefüggésben megállapította, hogy a felperes a baleset során 10-14 nap alatt spontán, szövődménymentesen gyógyuló bőrsérülést szenvedett, amely anatómiai okokra visszavezethető egészségkárosodást, munkaképesség csökkenést nem okozott. A sérülést követően a felperesnél kézfájdalom jelentkezett, az atípusos CRPS kialakulása nem zárható ki. A pszichológus szakértői vélemény alapján rögzíthető, hogy a felperest a személyiségszerkezete sérülékenyebbé teszi, érzékenyebb a fájdalomra; pszichés háttérként felmerül a fantomfájdalom, a betegségelőny lehetősége; a szorongásos lelkiállapota és a megküzdőképességének gyengesége hajlamosítja arra, hogy nála komplex regionális fájdalom szindróma jelentkezzen.

[31] A bíróság – az alperes ellenkérelmében foglaltakra tekintettel – az Mt. 167. § (1) bekezdése alapján vizsgálta, hogy a felperes kárának van-e olyan része, amelynek bekövetkezése a károkozás idején nem volt előre látható. Az elsőfokú bíróság az 1/2018. (VI.25.) KMK vélemény alapján – figyelemmel az Mt. 6. §-ban foglaltakra is – rögzítette, hogy az előreláthatóságnak csak a kár típusára, és fajtájára kell kiterjednie, a kár nagyságrendjére nem. A többes munkavégzés szabályainak oktatása, betanítása hiányában a munkáltató alperes előre láthatta volna, hogy a pult mögötti szűk térben az egymás útját keresztező munkatársak balesetet szenvedhetnek, és az érintett munkavállaló egyéni érzékenységtől függetlenül is számolnia kellett azzal, hogy a baleset következhet be, amelynek során az egészségek károsodhat.

[32] A keresetvesztesség iránti igény elbírálása körében az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy azt az alperes csak a felperes egészségi állapota és a baleset közti okozati összefüggés hiányában, illetve a rehabilitációs ellátás igénybevételének elmulasztása esetére vitatta. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesnek 2019. február 8. és április 30. közötti időszakban 431.368 forint keresetvesztessége keletkezett. A baleset bekövetkeztéért való 95-5 %-os felelősségi arányra tekintettel az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmét e körben 21.568 forint összegben ítélte megalapozottnak, ezt meghaladóan elutasította.

[33] A háztartási járadék összegét az elsőfokú bíróság a felperes által igényelt, havi 25.000 forint mértékben elfogadta. Ennek alapján a lejárt összeget a gyógytartam időszakára 412.500 forintban határozta meg, amelynek 5 %-a, azaz 20.625 forint megfizetésére kötelezte az alperest, míg ezt meghaladóan a háztartási járadék jogcímén előterjesztett kereseti kérelmet elutasította.

[34] Az elsőfokú bíróság a felperes sérelemdíj iránti igényét az Mt. 9. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 2:42. § (1) bekezdése, 2:43. § a) pontja, valamint 2:52. § (1)-(3) bekezdései alapján bírálta el. A felperes egészséghez, testi épséghez való joga sérült, ezért a sérelemdíj iránti igénye megalapozott. Az összecszerűség meghatározásánál az elsőfokú bíróság figyelembe vette, hogy a baleset döntően a felperes felróható munkavégzése miatt következett be, az alperes közrehatása lényegesen kisebb súlyú, és csak közvetett okként jelent meg a baleseti mechanizmusban.

[35] Az elsőfokú bíróság értékelte azt is, hogy a baleset pusztán bőrsérülést okozott, az atípusos CRPS kialakulásában pedig nem oki szerepe volt, hanem csak elindító tényezőként jelent meg. Figyelembe vette a bíróság, hogy a felperes egészségi állapotában és a CRPS kialakulásában a felperes személyiség szerkezete jelentős szerepet töltött be. Értékelte a bíróság azt is, hogy a felperes CRPS-re visszavezethető egészségkárosodása a gyógytartam alatt, 2019. augusztus 8-ig állt fenn, és véglegesnek nem tekinthető; továbbá a mértéke nem jelentős, 10 %-os, amely 12-13 %-os a munkaképesség csökkenésnek felel meg.

[36] A felperes a gyógytartam ideje alatt a munkavégzésben (így a pultos, fodrász tevékenységben), a hobbi tevékenységekben, a mindennapi élettevékenységekben is korlátozott volt. Az elsőfokú bíróság kitért arra, hogy a háztartási munkákban való akadályoztatottságot a háztartási járadék körében értékelte. A sérelemdíj összege meghatározása során a bíróság mérlegelte a felperes által elszenvedett fájdalmat és kialvatlanságot is. Nem fogadta el azonban a felperes azon érvelését, hogy állapota miatt a jövőbeli munkavállalása, és ezáltal egzisztenciája az bizonytalan, mivel a felperes 2019. május 3-tól a cég 1-e-nél áll munkaviszonyban. A bőrsérülésből eredő és műtési hegek esztétikai hátrányt nem jelentenek. A fentiek együttes mérlegelésével az elsőfokú bíróság 800.000 forint sérelemdíjat ítelt szükségesnek, és egyben elegendőnek a felperest a balesettel összefüggésben ért nem vagyoni hátrányok kompenzálásához.

[37] A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság 8.000.000 forint sérelemdíj, valamint 2018. december 1. napjától kezdődően havi 25.000 forint háztartási járadék megfizetésére kötelezze az alperest azzal, hogy az elmaradt járadék tekintetében a törvényes kamatokra is igényt tartott. A másodlagos kérelme az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. Kérte az alperes első- és másodfokú perkieltségben marasztalását. A felperes – a Pp. 369. § (1), (3) a) és b) pontjaira, valamint a Pp. 315. § (1), illetve 316. § (1) c) és d) pontjaira utalással – állította, hogy az ítéleti döntés alapjául szolgáló mindkét szakvélemény aggályos.

[38] A felperes a fellebbezésében is fenntartotta az újabb igazságügyi munkavédelmi szakértő kirendelésére irányuló indítványát annak megválaszolására, hogy a munkáltató által 2019. április 30-án felvett jegyzőkönyvben foglaltak szerint történhetett-e a baleset, illetve terheli-e felelősség a felperest a baleset bekövetkezésében, és az milyen arányban oszlik meg a felperes és munkatársa között. Kérte igazságügyi orvosszakértői intézet kirendelését annak megválaszolására, hogy a CRPS megbetegedés jelenleg is fennáll-e, annak időtartama meghatározható-e, és ennek alapján hány százalék a felperes baleseti egészségkárosodása.

[39] A felperes kiemelte, hogy az igazságügyi munkavédelmi szakértői vélemény a baleset után több, mint 3 évvel, a munkáltató által a felperes távollétében készített 2019.

április 30-i jegyzőkönyv után pedig 2 év elteltével készült el. Kifogásolta a felperes, hogy a szakértő a munkáltató fényképfelvételeit csatolta a szakvéleményéhez: ezek egyike (7. kép) alapján a szakértő a felperes elbotlásának okát a munkatárs (tanú4 pihentető lábtartásában határozta meg figyelmen kívül hagyva a tanú – 2019. április 30-i munkáltatói jegyzőkönyvben, majd a 2020. október 20-i tárgyaláson tett – azon nyilatkozatát, miszerint a felperes az éppen fordulóban lévő tanú felemelt bal lábában botlott meg. A felperes a fellebbezésében ezen 7. számú fényképre hivatkozva állította, hogy a fordulóban lévő munkatárs bal lábfeje – az elhaladást akadályozva – a pultok közötti távolság feléig ért ki.

[40] A felperes – a szakértői állásponttal szemben – azt állította, hogy az éppen balra forduló munkatársnak a biztonságos elinduláshoz nemcsak arról kellett volna meggyőződnie, hogy a haladási irányban biztosított a közlekedés, hanem arról is, hogy hátulról érkezik-e a felperes. A fellebbezési érvelés szerint az elsőfokú bíróságnak az ergonómiai térrel kapcsolatos – a munkavédelmi szakvéleményre alapított – álláspontja sem helytálló. A mindössze 5 m² munkaterületen nincs elhatárolható ergonómiai tér, illetve azok folyamatosan változnak, alakulnak; a nagy vendégforgalom mellett elkerülhetetlen egy-egy összeütközés.

[41] A felperes arra hivatkozott, hogy nem bizonyított a perben az, hogy a felperes munkatársa pontosan milyen távolságra állt a belső pulttól, azaz a fordulásnál a bal lába a két bárpult közti távolságon belül mekkora részt foglalt el. Ebből következően a szakértőnek nincs támpontja arra vonatkozóan, hogy a két munkavállaló közül melyik sértette meg a másik ergonómiai terét. A fenti tényezők tisztázatlansága miatt (pihentető vagy emelő lábtartás, a hátulról érkező ellenőrzésének kötelezettsége, nincs elhatárolható ergonómiai tér) a szakvélemény aggályos, ezért az új szakértő kirendelése nem mellőzhető. A felperes rámutatott, hogy a fenti körülmények a felperes felelősségének mértékére is kihatással vannak. A kifejtettek értékelésével az állapítható meg, hogy – az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben – a felperes nem felelős a baleset bekövetkeztéért.

[42] A fellebbezésben kifejtettek szerint a pszichológus szakértői vélemény – annak megalapozatlansága miatt – a perben nem felhasználható. A mindössze háromnegyedórás vizsgálat alkalmával ugyanis a szakértő nem tudta meghatározni, hogy a tünetei hátterében vélelmezett pszichogén okok milyen mértékben járulnak hozzá a kézfájdalmaihoz. A felperes hangsúlyozta, hogy a balesetet megelőzően pszichés zavara nem volt, jelenleg is vezetőként dolgozik, és két gyermeket nevel, amelyből az következik, hogy a tünetei nem a személyiségszerkezetében rejlő okokra, hanem a munkahelyi balesetre vezethetők vissza. A felperes utalt e körben szakértő 2 szakvéleményére, amely alátámasztja, hogy a baleset következményeit feldolgozta, az nem okozott nála pszichés állapotromlást. A felperes kitért arra, hogy a CRPS megbetegedés munkahelyi balesetek után lép fel, és nőknél az előfordulása kétszer-négyszer gyakoribb.

[43] A felperes hivatkozott a Fájdalom Központ 2019. augusztus 8-i, 9 vizitet dokumentáló ambuláns lapjára, amelyben a felperesnél fellelő kórképet CRPS-nek minősítik. A felperes állította, hogy a kezeléseket nem a gyógyulása miatt, hanem anyagi okok miatt nem folytatta. Utólagos bizonyítás keretében kérte figyelembe venni a Fájdalom Központban 2024. június 20-án készült ambuláns lapot, amely igazolta a kezeléseket, és azok jelenlegi szükségességét.

[44] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult a felperes perköltségben marasztalása mellett. Az alperes kiemelte, hogy a perben 4 igazságügyi szakértő járt el, akik egységes, teljeskörű, ellentmondásmentes szakvéleményt készítettek. Hangsúlyozta, hogy a felperes által újonnan kirendelni kért munkavédelmi szakértőnek feltett kérdéseket a perben eljáró szakértő részletesen megválaszolta, a baleseti mechanizmus meghatározása során nem csak az alperes állítására és az alperes által felvett jegyzőkönyvre, hanem a felperes – egymástól többször eltérő – előadásaira, és a munkatárs tanúvallomására, továbbá a baleset rekonstruálására is figyelemmel volt.

[45] A munkavédelmi szakértő ennek alapján jutott arra a következtetésre, hogy a baleset közvetlen oka a felperes felróható munkavédelmi szabályszegése. Az elsőfokú bíróság a szakértői megállapításokat a felek nyilatkozataival és a tanúvallomásokkal összevetve helyesen állapította meg a felek közötti felelősség arányt, amelyet az ítéletében részletesen megindokolt.

[46] A fellebbezési ellenkérelmében az alperes kitért arra, hogy az egyesített igazságügyi orvosszakértői vélemény a felperes által feltenni indítványozott valamennyi kérdésre megadta a választ. A szakértői megállapításokat az elsőfokú bíróság az ítéletének [91]-[153] bekezdéseiben részletesen elemezte, ezért a perben további szakértői bizonyítás lefolytatása szükségtelen.

[47] A fellebbezés nem megalapozott.

[48] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezését a Pp. 376. § alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el, és megállapította, hogy a Pp. 379. §-ában, illetve 380. §-ában írt kötelező hatályon kívül helyezési ok a perbeli esetben nem merült fel.

[49] Az elsőfokú bíróság a szükséges mértékű bizonyítást lefolytatta, a tényállást a Pp. 279. § (1) bekezdésének alkalmazásával, a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű értékelésével helyesen állapította meg, és az irányadó anyagi jogszabályok megfelelő alkalmazásával megalapozott és jogszerű döntést hozott. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi és ténybeli indokaival teljeskörűen egyetértett, azokat megismételni nem kívánja, a fellebbezésben foglaltakra tekintettel az alábbiakat emeli ki.

[50] A felperes az elsőfokú ítélet megváltoztatása iránti elsődleges, és az ítélet hatályon kívül helyezése iránti másodlagos kereseti kérelmét is az ítéleti döntés alapjául szolgáló szakértői vélemények megalapozatlanságára, aggályosságára alapította. A felperes az igazságügyi munkavédelmi szakértői véleményt amiatt tartotta aggályosnak, mivel – álláspontja szerint – a vendéglátóipari helyiség külső és belső pultja között rendelkezésre álló mindössze kb. 5 m² munkaterületen az ott dolgozó felperes és munkatársa közti ergonomiai tér egymástól nem határolható el, tehát – a munkavédelmi szakértői véleményben foglaltakkal szemben – nem határozható meg az, hogy a két munkavállaló közül melyik sértette meg a másik ergonomiai terét. Ezen téves kiindulási pontra alapított, aggályos szakértői vélemény alapján a peres felek között megállapított, felperesre nagyobb mértékű 95-5 %-os felelősségi arány sem helytálló.

[51] A másodfokú bíróság azonban – a fellebbezési érveléssel szemben – rámutat, hogy az elsőfokú bíróság a munkavédelmi szakértői vélemény, az arra tett felperesi kifogások és a szakértő személyes nyilatkozatai egybevetésével a lehetséges baleseti mechanizmust kidolgozta, és az ítéletének [45]-[90] bekezdéseiben azt részletesen levezette és indokolta. Az elsőfokú ítélet e körben kifejtett és a tényállásban ismertetett érveivel a másodfokú bíróság teljeskörűen egyetértett, azt megismételni nem kívánja.

[52] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a felperes tanúként meghallgatott munkatársa, tanú4 és a felperes egybehangzóan adták elő, hogy a balesetet megelőző időpontban a felperes munkatársa a belső pultnál, közvetlenül a pult mellett állt, amikor az akkor már mozgásban lévő, hátulról érkező felperes a munkatársa bal lábában megbotlott. Ebből okszerűen következik, hogy csak a tanúhoz viszonyítva hátulról érkező felperes sérthette meg a statikus helyzetben neki háttal álló munkatársa ergonómiai terét, és nem fordítva. E körben nem bír relevanciával az – az utólag nehezen rekonstruálható – körülmény, hogy a még statikus helyzetben álló tanú „pihentető lábtartásban”, vagy már az „elinduláshoz részben megemelt” bal lábában botlott-e meg a felperes.

[53] A baleseti mechanizmus és az abból levezethető gondatlan, felróható felperesi magatartáson alapuló felelősség meghatározása szempontjából annak van jelentősége, hogy a mozgásban lévő felperes volt az, aki anélkül tért át a még álló helyzetű, neki háttal álló kollégája ergonómiai területére, hogy meggyőződött volna arról, hogy elhaladása biztosított-e; azaz a felperes volt az, aki a balesetet kellő körültekintéssel megelőzhette volna. Ebből következően a fellebbezésben felhozott indokok – a munkavédelmi szakértő személyes meghallgatása során pontosított – szakvéleményt nem teszik aggályossá, így a Pp. 316. § (1) c) és d) pontjában írt okok hiányában sem a szakvélemény mellőzésére, sem új szakértő kirendelésére nincs lehetőség. A fentiekre tekintettel az aggálytalan munkavédelmi szakértői véleményre alapított felelősségi arányok megállapítása is helytálló.

[54] Az elsőfokú bíróság az aggálytalan munkavédelmi szakértői vélemény alapján helytállóan határozta meg a baleseti mechanizmust és az Mt. 166. § (1) bekezdése, valamint 167. § (1) és (2) bekezdései alapján, és a Ptk. 6:522. §-a alapján helytállóan foglalt állást a kereseti kérelem jogalapja, valamint a károsult felperes és az alperes közti felelősségi arány tekintetében is.

[55] A felperes a fellebbezésében arra is hivatkozott, hogy az egyesített igazságügyi orvos-kézsebész-pszichológus szakértői vélemény alapjául szolgáló pszichológiai vizsgálat eredménye a perben annak megalapozatlansága miatt nem felhasználható. A másodfokú bíróság rögzíti, hogy önmagában a pszichológiai vizsgálat felperes által sérelmezett, rövid időtartama annak eredményét nem teszi megalapozatlanná. Szintén nem teszi aggályossá az egyesített orvosi- kézsebész- és pszichológus szakértői véleményt az, hogy a szakértő nem adott választ arra, hogy a felperes kézfájdalmai mennyiben vezethetők vissza pszichés okokra; a felperes által feltett kérdés ugyanis természettudományos módszerekkel, egzakt módon nem válaszolható meg.

[56] A fellebbezésben kifejtettekkel szemben az elsőfokú bíróság a felperes egészségügyi és pszichés státuszát – az emberi szervezet megismerhetőségének természetszerű korlátai között – részletesen feltárta: ennek alapján pedig az állapítható meg,

hogy a felperes hullámzóan fellépő kézfájdalom tünetei organikus eltéréssel nem magyarázhatók, annak háttérében a CRPS vélelmezhető. A balesettel okozott, maradéktalanul gyógyuló bőrsérülés a felperes személyiségének talaján kialakult pszichoszomatikus megbetegedésének (CRPS) nem oka, hanem pusztán elindító tényezője.

[57] Az elsőfokú bíróság a felperes egészségügyi státuszára vonatkozó, aggálytalan szakértői megállapítások jogi konzekvenciáit az egészséghez, testi épséghez való személyiségi jog sérelme körében levonta, és a sérelemdíj összegszerűsége, a keresetvesztés megítélése, valamint a háztartási járadék időtartama és mértéke tekintetében is megfelelően értékelte. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összege meghatározása során a Ptk. 2:52. §-ában foglalt szempontokat megfelelően számba vette, az ítéletének [161] bekezdésében ezeket részletesen elemezte, melyeket a másodfokú bíróság megismételni nem kíván. A felperes a fellebbezésében – a szakvélemények aggályosságán túl – nem tért ki olyan indokra, amelyet az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározása során figyelmen kívül hagyott.

[58] A másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a sérelemdíj mértékének a követeltnél lényegesen alacsonyabb összegben történő meghatározása nem a CRPS értékelése hiányának tudható be. Figyelemmel a CRPS-nek a felperes életminőségére gyakorolt hatására, az ebből eredő akadályozottság mértékére, a sérelemdíj összegének megemlése még abban az esetben sem volna indokolt, amennyiben – a fellebbezésben írtak szerint – a CRPS jelenleg is fennáll, és a kézfájdalmak havi 2-3 esetben jelentkeznek. A sérelemdíj elsőfokú bíróság által mérlegelt összege a hasonló tényállású ügyekben megállapított mértékhez és az ítélelhozatalkori ár-értékviszonyokhoz is igazodik (Győri Ítéltábla Vf.V.30.037/2024/5., Fővárosi Törvényszék 61.P.630.269/2019.).

[59] A másodfokú bíróság kitér arra, hogy a fellebbezéshez mellékelt csatolt, 2024. június 20-án kelt Fájdalom Központ ambulánslap – az utólagos bizonyítás Pp. 373.§. (3) bekezdésében írt feltételei hiányában – nem vehető figyelembe, ugyanis annak csatolására a felperesnek az elsőfokú eljárás során, a 2024. július 2-i tárgyalás berekesztéséig lett volna lehetősége.

[60] A felperes fellebbezésében előadottak az elsőfokú ítélet megváltoztatására nem adtak alapot, a másodfokú bíróság az ítéletet a Pp. 383. § (1) és (2) bekezdése alapján – utalással a 386. § (4) bekezdésére – annak helyes indokai alapján helybenhagyta.

[61] Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes részére a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított mértékű – áfát is magába foglaló – 150.000 forint összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

[62] A költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. tv. 3. § (1) d) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jogos perben az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 46. §-a alapján 7.500.000 forint pertárgyérték alapul vételével meg nem fizetett 600.000 forint fellebbezési illeték a felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán a Pp. 95. § (1) c) pontja, valamint a 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[63] Az ítélet ellen a Pp. 365. § (2) bekezdésében foglaltak szerint nincs helye fellebbezésnek.

Győr, 2024. november 5.

Dr.Bartus Erika s.k.
s.k.

a tanács elnöke

Dr.Sarmon Hedvig s.k.

előadó bíró

Dr.Mózsa Gábor

bíró